

TEORIA GENERAL DE LA INFORMACION
PROFS.: Teresa Velázquez, M. Rodrigo
2º curso Periodismo CODIGO 2011

A) TEMARI

TEMA I: EPISTEMOLOGIA I TREBALL CIENTÍFIC

El coneixement científic.- Els diversos modes de coneixement: religió, filosofia, ideologia, etc.- El procediment científic: observació, descripció, anàlisi, explicació i predicció.- Models, teories i disciplines.- La pràctica científica.

TEMA II: L'ESTUDI DE LA COMUNICACIÓ EN EL MARC DE LES DISCIPLINES CIENTÍFIQUES

Ciència o ciències de la comunicació: La comunicació com objecte d'estudi i com model.- Estudi pluridisciplinari de la comunicació i el model de la comunicació com eix transdisciplinari.- La Teoria de la Comunicació. Els models de la Teoria de la Comunicació.- Lasswell: estructura i funció de la comunicació.- Shannon: els conceptes fonamentals de la Teoria de la Informació. Schramm: la Mass Communication Research.- Moles: la sociodinàmica de la cultura.

TEMA III: SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIÓ DE MASSES I CULTURA DE MASSES

La societat de masses: el canvi social originat per l'aparició dels mass media.- La investigació sociològica sobre els mitjans de comunicació.- Els intel·lectuals davant la cultura de masses.- El determinisme sociològic: McLuhan.- L'impacte social de les noves tecnologies. El funcionalisme: fonaments ideològics i epistemològics.- Estructura i funcions de la comunicació de masses.- L'anàlisi funcional i l'anàlisi de contingut. La teoria dels efectes.- Els dos esglaons de la comunicació i la superació del model hipodèrmic.- La teoria dels usos i gratificacions de la comunicació.- L'estudi de les audiències.- L'opinió pública i la propaganda. L'Escola de Frankfurt: orígens i característiques de la teoria crítica.- La indústria de la cultura: estandarització i homogeneïtzació.- Manipulació i unidimensionalitat. Crítica de l'economia política de la comunicació.- Els condicionaments econòmics.- Imperialisme i colonialisme cultural.

TEMA IV: PSICOLOGIA I COMUNICACIÓ HUMANA

Processament humà de la informació.- Sensació, percepció, memòria, actitud i comportament.- Psicologia de la percepció.

La persuasió: Modificació d'actituds i opinions.- Model conductista.- L'individu i el grup social.- Els sistemes d'interacció.- El punt de vista psicoanalític. Facultats comunicatives de l'individu.- Les formes de la comunicació humana: espai, moviment, gestualitat, llenguatges.- La comunicació no verbal: la prosèmica, la cinèssica, etc.

TEMA V: SEMIÒTICA I COMUNICACIÓ

Els elements fonamentals de la semiòtica general.- Les tradicions europea i nord-americana.- El desenvolupament actual de la semiòtica. L'anàlisi semiòtic: semàntica, sintaxi i pragmàtica.- Signe, discurs i text.- Sistemes de denotació i connotació.- Fases de l'anàlisi. La semiòtica de la comunicació de masses.- La sociosemiòtica.- La semiòtica dels discursos de la comunicació de masses.

TEMA VI: EPILEG

La Teoria de la Comunicació a Catalunya i a l'Estat Espanyol.- Fonts i centres d'investigació.

B) BIBLIOGRAFIA

Tema I

- ROUDNER, R.S.: Filosofia de la ciencia social. Alianza. Madrid, 1980.
SIERRA BRAVO, R.: Técnicas de investigación social. Paraninfo. Madrid, 1983.
SIERRA BRAVO, R.: Ciencias sociales. Epistemología, Lógica y Metodología. Ed. Paraninfo. Madrid, 1984.

Tema II

- DE FLEUR, M.L. & BALL-ROKACH, S.: Teorías de la comunicación de masas. Paidós. Barcelona, 1982.
MOLES, A.: La comunicación y los mass media. El mensajero. Bilbao, 1975.
MORAGAS, M. de: Teorías de la Comunicación. Gili. Barcelona, 1981.
SHANON, C.I. & WEAVER, W.: La teoría matemática de la comunicación. Porja. Madrid, 1981.

Tema III

- HERRIO, J.: Teoría social de la persuasión. Mitre. Barcelona, 1983.
BOCKELMANN, F.: Formación y funciones sociales de la opinión pública. Gili. Barcelona, 1983.
DE FLEUR, M.L. & BALL-ROKACH, op. cit.
ECO, U.: Apocalípticos e Integrados ante la cultura de masas. Lumen. Barcelona, 1977.
Gubern, Romà: El Simio informatizado. Madrid, Fundesco, 1987.

- HAMELINK, C.J.: La aldea transaccional. Gili. Barcelona, 1981.
- KLAPPER, J.T.: Efectos de las comunicaciones de masas. Aguilar. Madrid, 1974.
- LAZARSFELD, P. F. & KATZ, E.: La Influencia Personal. Hispano-Europea. Barcelona, 1979.
- MASUDA, Y.: La sociedad informatizada como sociedad post-industrial. Tecnos-Fundesco. Madrid, 1984.
- MATTELART, A., SCHUMUCKER, H.: América Latina en la encrucijada telemática. Paidós. Barcelona, 1983.
- Mc QUILL, D.: Introducción a la teoría de la comunicación de masas. Ed. Paidós. Barcelona, 1985.
- MORAGAS, M. de: op. cit.
- MORAGAS, M. de: Sociología de la Comunicación de Masas. Gili. Barcelona, 1982.
- MORIN, E. & ADORNO, Th.W. & W. A.: La industria cultural y sociedad de masas. Monte Avila. Caracas, 1974.
- ORTIZ, L. & DEL RIO, P.: Comunicación crítica. Pablo del Rfo. Madrid, 1977.
- SAPERAS, E.: Poder i mitjans de comunicació de masses: L'Escola de Frankfurt. ANALISI nº 1. Dept. Teoria de la Comunicació. 1980.
- SAPERAS, E.: La sociología de la comunicación de masas en Estados Unidos. Ed. Ariel. Barcelona, 1985.
- SHILLER, H.I.: El imperialismo USA en la comunicación de masas. Akal. Madrid, 1977.
- SMITH, A.: Goodbye Gutenberg. La revolución del periodismo electrónico. Gili. Barcelona, 1983.
- Tema IV
- DAY, R.H.: Psicología de la percepción Humana. Limusa-Wiley. México, 1978.
- FREUD, S.: Escritos de crítica de la cultura. Laia. Barcelona, 1984.
- KATZ, D.: Psicología de la forma. Espasa Calpe. Madrid, 1967.
- MALETZKE, G.: Sicología de la comunicación social. Ciespal. Quito, 1976.
- MERCADO DOMENACH, S.: Procesamiento humano de la información. Trillas. México, 1978.
- MORAGAS, M. de: Op. cit. (artículo de Gianni Statera: "Las investigaciones sobre los efectos de los mass-media").
- STOETZEL, J.: Psicología social. Marfil. Alcoy, 1971.
- Tema V
- BARTHES, R.: Elementos de semiología. Alberto Corazón. Madrid, 1971.
- CASETTI, F.: Introducción a la semiótica. Fontanella. Barcelona, 1980.
- BOO, U.: ¿El público perjudica la televisión? In Moragas, op. cit.
- MORAGAS, M. de.: Semiótica de la Comunicación de masas. Península. Barcelona, 1982.

- MORRIS, CH.: Fundamentos de la teoría de los signos. Ed. Paidós. Barcelona, 1985.
- PEREZ TORNERO, J.M.: Por una socio-semiótica de los discursos de la comunicación de masas. ANALISI nº 3. Teoria de la Comunicació. 1981.
- PEREZ TORNERO, J.M.: Semiótica de la publicidad. Mitre. Barcelona, 1982.
- RODRIGO, M.: "La construcción del discurso periodístico informativo" Estudios Semióticos 3/4 Barcelona, 1985.
- SERRANO, S.: La semiótica. Montesinos. Barcelona, 1981.

C) ORIENTACIÓ I AVALUACIÓ DEL CURS

L'estudi de la comunicació, en les seves diverses modalitats i facetes, no és competència exclusiva de cap disciplina particular; al contrari ocupa a psicòlegs, sociòlegs, semiòtics, enginyers, antropòlegs, etc. Amb tot, la Teoria de la Comunicació és presentada com un espai teòric capaç d'organitzar les relacions d'interdisciplinarietat de les diverses ciències o teories que aborden el tema de la comunicació.

L'objectiu de l'assignatura és proporcionar els fonaments de la Teoria de la Comunicació alhora que tracta d'estudiar les aportacions que aquesta Teoria rep de les diferents ciències.

El programa de l'assignatura està organitzat en sis blocs. En el primer hom hi estableix les bases del coneixement científic. El segon proporciona els elements conceptuals bàsics per a l'anàlisi dels fenòmens comunicatius. L'estudi de la comunicació humana des de la perspectiva de la psicologia s'aborda en el tercer bloc. El quart recull les teories sociològiques fonamentals sobre la comunicació de masses. En el quint hom hi desenvolupa l'anàlisi semiòtica de la comunicació; i el darrer bloc fa balanç dels principals centres d'investigació de comunicació.

L'estudiant podrà optar per un dels sistemes d'avaluació següents:

Tres proves trimestrals més un treball monogràfic les característiques del qual hom explicarà a l'inici del curs. El tema del treball haurà de ser concertat amb el professor la qual cosa es farà abans de desembre; i serà lliurat un cop fet abans de juny.

Examen final sobre tot el contingut del programa. Per a la seva realització serà exigida prèviament una memòria-resum de les lectures realitzades per l'alumne de la bibliografia del curs.